

Täysistunto

Keskiviikko 25.2.2026 klo 14.00—17.31

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain 13 ja 19 §:n ja työttömyysturvalain 10 luvun 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden liokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ja meille esittelee hallituksen esityksen ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.10 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yleistukilakia ja työttömyysturvalakia. Yleistukilaki ja muu yleistukea koskeva lainsäädäntö tulevat voimaan 1.5.2026. Kyse on historiallisesta uudistuksesta, joka selkeyttää ja yhdenmukaistaa Kelan työttömyysetuudet — työmarkkinatuen ja peruspäivärahan — yhdeksi, kannustavammaksi yleistueksi. Työttömyysturvalaista kumotaan peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely tuolloin 1.5.

Tässä nyt käsittelyssä olevassa esityksessä ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan lakitekniisiä korjauksia. Esityksen tavoitteena on muuttaa yleistukilakia siten, että se vastaa hallituksen esityksessä yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi tarkoitettua sääntelyä yleistuen maksamisesta työllistymistä edistävien palvelujen ajalta sekä asetuksenantovaltuussääntelyä yritysomaisuuden myyntivoiton jaksottamisesta yleistuessa. Yleistukilakia muutettaisiin siten, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetun työvoimakoulutuksen ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun sekä työttömyysturvalaissa tarkoitetulla tavalla päätoimisena pidettävän kotoutumisen edistämistä annetun lain omaehtoisen luku- ja kirjoitustaidon opiskelun aikana ei sovellettaisi yleistukilain odotusaikaa koskevaa säännöstä.

Yleistukilakiin lisättäisiin myös yritysomaisuuden myyntivoiton jaksottamista koskeva asetuksenantovaltuus. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset yritysomaisuuden myyntivoiton jaksottamisesta yleistuessa.

Tällä esityksellä, koska se on tekninen korjaus, ei ole taloudellisia vaikutuksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5. samanaikaisesti uuden yleistuen kanssa. Tällä esityksellä tuemme yleistukiudistuksen onnistumista. Esitys ei vaikuta tuen peruseräpäätöksiin:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

kaikki Kelan työttömyysetuudet ovat jatkossa tarveharkintaisia ja tulojen sovittelusta tulee aiempaa helpompaa laskea.

Yleistukiudistushan on osa Orpon hallituksen sosiaaliturvauudistusta, jossa kannustamme työhön ja teemme sosiaaliturvasta yksinkertaisempaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten puhujalistaan. — Edustaja Hänninen, olkaapa hyvä.

17.13 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänä vuonna valmistelemme sosiaaliturvauudistusten kokonaisuutta. Tämä esitys on osa sitä. Jatkossa nyt kaavailtu yleistuki korvaisi peruspäivärahan ja työmarkkinatuen. Tämän muutoksen yhteydessä meidän velvollisuutemme on varmistaa, että järjestelmä toimii oikeudenmukaisesti, ennakoitavasti ja ennen kaikkea siten, että suomalaisten arjen turvallisuus vahvistuu.

Arvoisa puhemies! Arjen turvallisuus syntyy siitä, että ihmisellä on varmuus toimeentulostaan myös muutostilanteissa. Työttömyys, uranvaihto tai maahanmuutto ovat tilanteita, joissa ihminen tarvitsee tukea enemmän. Tämä esitys korjaa yleistuen osalta sen, että alkuperäisessä muodossaan esitys yleistuesta ei riittävällä tavalla huomioinut aiempien työttömyysturvasäännösten käytäntöjä odotusajan osalta. Yleistuen odotusaikaa ei tule soveltaa silloin, kun ihminen osallistuu työvoimakoulutukseen, opiskelee työttömyysetuudella tuettuna tai suorittaa kotouttamisen edellyttämää luku- ja kirjoitustaidon koulutusta. Kun ihminen ottaa konkreettisesti askeleen kohti työelämää, häntä ei pidä rangaista odotusajalla. Yhteiskunta hyöttyy aina siitä, kun ihminen kouluttautuu, uudistaa osaamistaan tai koutuu suomalaiseen yhteiskuntaan.

Arvoisa puhemies! Esitys vahvistaa arjen turvallisuutta myös yrittäjien kannalta. Monet pienyrittäjät lopettavat yrityksensä vaikeassa taloustilanteessa, ja näihin tilanteisiin liittyy usein yritysomaisuuden myynti. Esityksessä yleistukeen lisätään keinot, joiden avulla myyntivoiton jaksottaminen voidaan tehdä selkeästi, johdonmukaisesti ja oikeudenmukaisesti. Tämä vastaa täsmälleen sitä, mitä nykyisessä järjestelmässä on pidetty kohtuullisena. Selkeä jaksottaminen ehkäisee epävarmuutta ja varmistaa sen, ettei yhden kuukauden myyntivoitto vie ihmisiltä tukea kohtuuttomasti. Tällä on merkittävä vaikutus erityisesti yrittäjille, joiden toimeentulo ja tulevaisuudensuunnittelu ovat kiinni siitä, että järjestelmä kohtelee heitä arvokkaina ihmisinä.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme arjen turvallisuudesta, puhumme asioista, joita ihminen ajattelee aamulla herätessään: Riittääkö raha ruokaan? Voinko opiskella uutta? Pääsenkö takaisin työelämään? Pärjääkö perheeni? Juuri näihin kysymyksiin tämä esitys vastaa. Yleistukea koskevan järjestelmän on oltava sellainen, että se kannustaa, ei rankaise. Se tukee toimintakykyä, ei murenda sitä, ja ennen kaikkea sen on taattava, että jokaisella on mahdollisuus nousta jaloilleen työttömyyden jälkeen. Siksi tällä esityksellä vahvistamme arjen turvallisuutta, työllistymisen mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua. Se on kohtuullinen, perusteltu ja välttämätön muutos osana yleistukijärjestelmän voimaantumista. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

17.17 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys korjaa yleistuen odotusaikaa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että odotusaikaa ei sovelleta silloin, kun henkilö

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

on työvoimakoulutuksessa, työttömyysetuudella tuetussa omaehtoisessa opiskelussa tai maahanmuuttajan päätoimisessa luku- ja kirjoitustaidon opiskelussa. Emme voi ylläpitää sellaista järjestelmää, jossa opiskelu ja oman osaamisen kehittäminen johtavat siihen, että tuen saanti viivästyy tai sen saaminen muuttuu epävarmaksi. Koulutukseen osallistuminen ei saa olla riski toimeentulolle, kun ihminen koulutautuu sitä varten, että pääsee työn syyjään kiinni tai vaihtamaan alaa. Kyse on siitä, että järjestelmän täytyy toimia. Ihmisen täytyy luottaa siihen, että kun hän toimii saamiensa ohjeiden mukaisesti, hän toimii sääntöjen mukaan.

Toivon, että tämän esityksen korjaukset myös ehkäisevät sellaisia epäselviä tilanteita, joissa ihminen ei tiedä, onko hän oikeutettu tukeen vai ei, ja neuvonta on selkeämpää. Me perussuomalaiset pidämme tärkeänä, että suomalainen sosiaaliturva on selkeä, kannustaa työntekoon ja on oikeudenmukainen. Olennaista on myös varmistaa, että nämä uudistukset toimivat ihmisten arjessa myös käytännön tasolla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On todella välttämätöntä, että kehitämme näitä järjestelmiä siihen suuntaan, että työn vastaanottaminen tai opiskelu on aina kannattavaa. Se on kaiken a ja o, että ihminen kokee, kun hän joutuu vaikka hetkeksi työttömäksi tai peräti vaikka firma menee nurin eikä ole työtä juuri sillä hetkellä, että hänellä on selvä väylä, mikä on seuraava vaihtoehto hänen elämässään edessä. Meillä on valtava määrä ihmisiä, jotka tippuvat tämmöiseen välimaastoon, jossa ei ole varmaa, saako hän mistään tukea enää ja saako koskaan työtä. Niitä on hirvittävä määrä ihmisiä, ja kaikkein pahimpia nämä tapaukset ovat tietenkin nuorille ihmisille. Heidän jäämisensä työttömyysloukkuun ja siihen turhuuden maailmaan, mitä he itse kuvaavatkin joskus, että ei ole mitään, ei ole mitään näkymää tulevaisuudesta, meidän on estettävä kaikin keinoin.

Sen takia toivon, että hallitus — sekä tämä hallitus että seuraavakin hallitus — ottaa vakavasti sen, että kun äsken puhuin noista tällä hetkellä päästökaupan kautta meille tulevista valtavista kustannuksista, niin ne syövät sitä valtavaa rahamäärää, minkä me tähän maahan tarvitsemme. Ei kymmenen miljardin kokoluokan leikkauksia voi tehdä sen tautta, että jotkut luvut ovat vääriä.

Sen tautta minä puolustan niitä ihmisiä, jotka haluavat tehdä työtä Suomessa. Ja kun työtä aletaan tehdä yhä enemmän... Sehän on ihan väärä kuvitelma, kuten jotkut puolueet väittävät, että työtä on vain tietty määrä ja jos sitä työtä joku ahnehti, sitä ei sitten jää muille. Eihän se niin ole. Kun yritykset menestyvät ja niillä menee hyvin, niin sehän tarkoittaa, että he palkkaavat työvoimaa. Näkyy tällä hetkellä muun muassa kesätyöpaikoissa: nuorilla on todella vakava tilanne, kun eivät kesätyöpaikkoja saa.

Hyvä esitys, ja toivon, että tätä samaa linjaa jatketaan edelleen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.